

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх.№	154-01-23
Дата	16, 04 2021 г.

1822
пури

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
45-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН / ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България приложено внасяме проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс, заедно с мотиви към него.

Молим, законопроектът бъде представен за разглеждане и обсъждане по установения ред.

София, 15 април 2021 г.

ВНОСИТЕЛИ:

Христо Убанов
Асена Славев
Антон Симеонов

ПРОЕКТ!

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

(Обн., ДВ, бр. 86 от 28.10.2005 г., в сила от 29.04.2006 г., изм., бр. 46 от 12.06.2007 г., в сила от 1.01.2008 г., изм. и доп., бр. 109 от 20.12.2007 г., в сила от 1.01.2008 г., изм., бр. 69 от 5.08.2008 г., изм. и доп., бр. 109 от 23.12.2008 г., изм., бр. 12 от 13.02.2009 г., в сила от 1.01.2010 г. (*) - изм., бр. 32 от 28.04.2009 г., изм. и доп., бр. 27 от 10.04.2009 г., доп., бр. 33 от 30.04.2009 г., изм. и доп., бр. 15 от 23.02.2010 г., бр. 32 от 27.04.2010 г., в сила от 28.05.2010 г., изм., бр. 101 от 28.12.2010 г., изм. и доп., бр. 13 от 11.02.2011 г., в сила от 1.01.2012 г., изм., бр. 33 от 26.04.2011 г., в сила от 27.05.2011 г., доп., бр. 60 от 5.08.2011 г., изм., бр. 61 от 9.08.2011 г., изм. и доп., бр. 93 от 25.11.2011 г.; изм. с Решение № 10 от 15.11.2011 г. на Конституционния съд на РБ - бр. 93 от 25.11.2011 г.; доп., бр. 19 от 6.03.2012 г., в сила от 6.03.2012 г., изм., бр. 20 от 9.03.2012 г., в сила от 10.06.2012 г., изм. и доп., бр. 25 от 27.03.2012 г., в сила от 28.04.2012 г., доп., бр. 60 от 7.08.2012 г., в сила от 8.09.2012 г., бр. 17 от 21.02.2013 г., бр. 52 от 14.06.2013 г., в сила от 14.06.2013 г., изм. и доп., бр. 70 от 9.08.2013 г., в сила от 9.08.2013 г., бр. 71 от 13.08.2013 г., бр. 21 от 8.03.2014 г., бр. 14 от 20.02.2015 г., бр. 24 от 31.03.2015 г., в сила от 31.03.2015 г., бр. 41 от 5.06.2015 г., в сила от 6.07.2015 г., бр. 42 от 9.06.2015 г., доп., бр. 60 от 7.08.2015 г., изм. и доп., бр. 74 от 26.09.2015 г., изм., бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.11.2015 г., бр. 32 от 22.04.2016 г., изм. и доп., бр. 39 от 26.05.2016 г., в сила от 26.05.2016 г., бр. 62 от 9.08.2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 81 от 14.10.2016 г., в сила от 14.10.2016 г., бр. 95 от 29.11.2016 г., изм. и доп., бр. 13 от 7.02.2017 г., в сила от 7.02.2017 г., бр. 63 от 4.08.2017 г., в сила от 5.11.2017 г., доп., бр. 101 от 19.12.2017 г., изм. и доп., бр. 7 от 19.01.2018 г., бр. 44 от 29.05.2018 г.; изм. с Решение № 14 от 9.10.2018 г. на Конституционния съд на РБ - бр. 87 от 19.10.2018 г.; изм. и доп., бр. 96 от 20.11.2018 г., бр. 7 от 22.01.2019 г., доп., бр. 16 от 22.02.2019 г., бр. 83 от 22.10.2019 г., изм. и доп., бр. 98 от 17.11.2020 г., бр. 103 от 4.12.2020 г., бр. 110 от 29.12.2020 г., в сила от 30.06.2021 г., изм., бр. 9 от 2.02.2021 г., в сила от 6.02.2021 г., доп., бр. 16 от 23.02.2021 г., изм., бр. 20 от 9.03.2021 г.)

§ 1. Член 35 се изменя така:

1. В алинея 2 думите „освен подсъдните на специализирания наказателен съд по чл. 411а“ се заличават.
2. В алинея 3 думите „освен ако не се прилагат особените правила на глави тридесет и първа и тридесет и първа „а“.

§ 2. В чл. 42, ал. 2 думите „на специализирания наказателен съд“ се заличават.

§ 3. В чл. 46 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 4 и 5 се изменят така:

„(4) По-горестоящият по длъжност прокурор и прокурорът от по-горестоящата прокуратура може писмено да отмени или измени постановленията на непосредствено подчинените му прокурори.

(5) В случаите, когато не е съгласен с оценката на доказателствата и с вътрешното убеждение на подчинените му прокурори относно започването на разследването и приключването на досъдебното производство, горестоящият прокурор извършва сам съответните действия. По всички останали въпроси писмените разпореждания на горестоящия прокурор са задължителни за подчинените му прокурори.

2. Създава се нова ал 6:

“ (6) В случаите, когато отменя постановление поради това, че не са извършени необходимите действия за разкриване на обективната истина, горестоящият прокурор указва какви действия следва да се извършат.“

3. Досегашните ал. 6 и ал. 7 стават ал. 7 и ал. 8.

4. Досегашната ал. 8 се отменя.

§ 4. Член 72а се отменя.

§ 5. Член 194 се изменя така:

1. В т. 2 думите „и от органите на чл. 16, ал. 2 на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество“ се заличават.
2. Точка 2а се отменя.
3. Алинея 6 се отменя.
4. Алинея 7 се отменя.

§ 6. В чл. 195 алинея 5 се отменя.

§ 7. В чл. 196, ал. 1, т. 6 думите „на Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество“ се заличават.

§ 8. В чл. 213 се се нова ал.2:

„(2) По свой почин или по жалба на лицата по ал. 1 прокурор от по-горестоящата прокуратура може да отмени постановлението по ал. 1 и да образува досъдебно производство и да започне разследване.“

§ 9. В чл. 215, ал. 1 думите „на Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество“ се заличават.

§ 10. Глава тридесет и първа „а“. Особени правила за разглеждане на дела, подсъдни на специализираните наказателни съдилища, се отменя.

§ 11. В чл. 420, ал. 1 думите „ръководителят на специализираната прокуратура“ се заличават.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 12. Неприклучилите досъдебни производства в Специализираната прокуратура се изпращат от наблюдаващите прокурори на съответните прокуратури по компетентност в седемдневен срок от влизане в сила на този закон.

§ 13. Първоинстанционните наказателни дела пред специализирания наказателен съд, по които не е започнало съдебното следствие, в седемдневен срок от влизане на закона в сила се изпращат по подсъдност на съответните съдилища, които ги насрочват за разглеждане в разпоредително заседание.

§ 14. Първоинстанционните дела, по които е започнало съдебното следствие, се завеждат по подсъдност при компетентния съд, а разглеждането им продължава от същия съдебен състав, който заседава в съдебната сграда по седалището на закрития специализиран наказателен съд, ако съдията е запазил качеството си на такъв. В случай че същият съдебен състав не може да продължи разглеждането на делото, съдът го насрочва за провеждане на разпоредително заседание в сградата на компетентния съд.

§ 15. Неприклучилите производства пред апелативния специализиран съд се изпращат по подсъдност на съответните апелативни съдилища.

§ 16. Въззивните дела, по които предстои постановяване на решение от апелативния специализиран съд, се приключват в едномесечен срок от влизане на закона в сила.

Атанас Илиев

Христо Иванов

Атанас Савов

МОТИВИ

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

Предложеният законопроект е обвързан систематично и логически със Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, с който се извършват структурни и организационни промени по отношение на звената на специализираното наказателно правосъдие, произтичащи от тяхното закриване.

В законопроекта се уреждат процесуалните аспекти на осъществяваната реформа както по отношение прехвърлянето на компетентността за разглеждане на делата от специализираните съдилища и прокуратури на общите, така и по отношение на започналите, но неприключили до влизането на закона в сила производства (съдебни и досъдебни).

Необходимостта от предложената структурна и организационна промяна се обосновава с липсата на убедителни резултати от гледна точка на тяхната ефективност като се отчитат първоначално заложените цели. За десетгодишния срок на своето функциониране, специализираните наказателни съдилища и съответните им прокуратури не оправдаха заложените със създаването им през 2011 г. очаквания. Първоначално възложената им компетентност по дела за усложнена престъпна дейност по тежки престъпления, свързани с организираната престъпност беше разширена, включвайки и дела по корупционни състави по отношение на лица, заемащи висши публични длъжности и делата по съставите на престъпленията срещу републиката. През целия период на тяхното функциониране публичното възприятие е преобладаващо негативно като се възприемат не като независими органи, а като инструмент на „извънредното правосъдие“, което изпълнява политически мотивирани поръчки.

С поэтапното разширяване на тяхната компетентност се допусна смесване на критериите за специализация по материя (предмет) и специализация с оглед субектите, с което се нарушава принципа за независимост на съда. Въведената специализация влиза в колизия със стандартите, формулирани в Становище № 15/2012 на Консултативния съвет на европейските съдии (КСЕС). Избраният подход от законодателя при въвеждането на специализацията е непоследователен и се основава върху неизчерпателно и избирателно изваждане на част от престъпленията по отношение на категория субекти, упражняващи различни видове публични функции, е силно проблематичен от гледна точка на независимостта на съда. Стандартите на КСЕС за специализираното правосъдие ясно определят, че всяка необоснована намеса в съществуващата институционална структура на съдилищата чрез отделяне на специализирани съдилища от общите, доколкото се допуска

различна от общата мярка на правораздаване, представлява опасност за върховенството на правото.

С предложения законопроект се решават посочените проблеми по отношение на наказателно-процесуалните аспекти на специализираното наказателно правосъдие.

ВНОСИТЕЛИ:

Христо Убанд

Антоний Антониев

Антоний Славов

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

Основания за законодателната инициатива

Законопроектът следва да се разглежда заедно с ЗИД на Закона за съдебната власт, тъй като е непосредствено свързан с предложеното закриване на специализирания наказателен съд, апелативния специализиран наказателен съд и съответните им специализирани прокуратури. В законопроекта се уреждат процесуалните аспекти на осъществяваната реформа както по отношение прехвърлянето на компетентността за разглеждане на делата от специализираните съдилища и прокуратури на общите, така и по отношение на започналите, но неприключили до влизането на закона в сила прои. Необходимостта от предложената промяна процесуалния закон следва структурната и организационната промяна в материалния закон (ЗСВ). Необходимостта от предприемането на тези законодателни инициативи се обосновава с липсата на убедителни резултати от гледна точка на ефективността на органите на специализираното наказателно правосъдие през последните 10 години.

Заинтересованите групи и институции от приемането на законопроекта са:

- *Висшият съдебен съвет* – като административен и кадрови орган на съдебната власт, който е ангажиран в управлението на ресурсите на системата и решаването на кадровите въпроси на съдиите и прокурорите от закритите органи;
- *органите на специализираното наказателно правосъдие* – които са пряко засегнати от приемането на законодателната инициатива, тъй като ще бъдат закрити;
- *професионалните организации на магистратите* – които защитават техните права, включително стабилността и предвидимостта на тяхното кариерно израстване.

Заинтересовани групи

Законодателната инициатива се основава на анализ и данни от различни източници: мониторингови доклади и становища на европейски институции; аналитични доклади на български институции (*ВСС - Анализ за резултатите от дейността на Специализирания наказателен съд и на Апелативния специализиран наказателен съд от създаването им през 2012 г. до края на 2015 г.*); количествени социологически изследвания на доверието в съдебната власт (*Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието*); сравнителни изследвания на европейските съдебни системи (*Докладът на СЕРЕJ за оценката на европейските съдебни системи 2020*).

Анализ на разходи и ползи

Основните социално-икономически *разходи* са свързани с реструктурирането на органите, разходи за преназначаване на магистратите към други органи на съдебната власт (съдилища и

**ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО КЪМ
ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА
НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС**

прокуратури), включително потенциални разходи, свързани с преместване на част от магистратите в други населени места извън София.

Основните ползи от приемането на законопроекта са свързани с повишаване на доверието на гражданите и бизнеса в съдебната система, по ефективно използване на ресурсите на съдебната власт, ограничаване на политическото влияние в правораздаването, укрепване на върховенството на правото и ограничаване на злоупотребата с власт, което е предпоставка и за подобряване на бизнес климата и увеличаване на инвестициите.

Административна
тежест и
структурни
промени

Законопроектът предвижда закриване на специализираните наказателни съдилища и съответните им прокуратури и трансфер на освободения ресурс (човешки, капиталов, организационен) към общите съдилища и съответните им прокуратури.

Въздействие
върху
нормативната
уредба

Настоящата инициатива е пряко свързана с ЗИД на Закона за съдебната власт.

Иванка Иванова
Атанас Стоев
Христо Иванов